

Солосіч О.С.

асистент кафедри економіки і підприємництва

Сінайко М.Д.

КПІ ім. Ігоря Сікорського

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Податки є основою існування майже кожної держави з точки зору економіки у сучасному світі. Будь-які зміни в податковій системі країни мають значний вплив як на життя суспільства загалом, так і на окремих його складових: населення та бізнес. Особливої актуальності проблематика змін у податковому законодавстві та їх впливу на функціонування малого та середнього бізнесу у часи економічної, політичної та соціальної нестабільності.

Слід зауважити, що на сьогоднішній день економічна безпека підприємств малого та середнього бізнесу залишається проблемним питанням, враховуючи деструктивний вплив правового режиму воєнного стану та повномасштабного вторгнення, що зумовило виникнення широкого кола проблем починаючи з руйнування національного промислово-виробничого потенціалу, закінчуючи дефіцитом кадрового ресурсу на ринку праці [1, с. 162]. Саме тому, реформи пов'язані із зростанням податкового навантаження несуть у собі додаткові безпекові ризика. 10 жовтня 2024 року Верховна Рада ухвалила законопроект №11416-д щодо збільшення податків. Основними змінами є підвищення військового збору для фізичних осіб, запровадження його для ФОПів усіх груп, збільшення мінімального податку на землю та інше. Вони, перш за все, спрямовані на малий та середній бізнес, що «створюють дві третини доданої вартості та понад 80% робочих місць в Україні», - як зазначив заступник Міністра економіки України Олексій Соболев. Податкові зміни націлені на отримання додаткових коштів у держбюджет. Так, із розрахунків уряду, планується отримати 58 мільярдів гривень 2024 року та 137 мільярдів у наступному. Дивлячись на структуру джерел держбюджету на 2025 рік, більшість коштів (57,1%) планується отримувати саме з внутрішніх податкових надходжень [1]. Зважаючи на військову ситуацію в країні та зменшення надходжень у економіку від іноземних партнерів, ці дії є аргументованими.

Проте, введені зміни мають ряд протиріч та можливих негативних наслідків для української економіки. За підрахунками Міністерства економіки, 40% української економіки перебуває «у тіні» [2]. Це є значним показником, який може вирости ще більше через податкові нововведення. Бізнесу, що функціонує легально та сплачує податки, стане ще важче конкурувати з «тіньовим» бізнесом, адже споживачам вигідніше буде купити товар чи замовити послугу в дешевшого постачальника, аніж «переплачувати» правомірному. Іншим негативним наслідком може бути зменшення доходів офіційно влаштованих громадян. За опитуванням Європейської бізнес асоціації, 55% компаній не зможуть компенсувати працівникам підвищення військового збору. Це призведе до зниження фактичних заробітних плат і, відповідно, рівня життя населення [3].

Також, значним недоліком введення закону в дію у такій формі, який він має на зараз, стане зменшення довіри інвесторів та їх бажання вкладатися в український бізнес через непрогнозованість дій регулятора. Адже збільшення податків відбувається частково ретроспективно.

Податкові зміни введені урядом спрямовані на підтримку бюджету країни, однак вони можуть призвести до ряду негативних наслідків, що в цілому загрожує стабільності української економіки в довгостроковій перспективі. Тому, є необхідними додаткові дії з боку держави для збільшення ефективності прийнятих рішень.

Перелік посилань:

1. Солосіч О. С., Сінайко М. Д. Аналіз параметрів макроекономічної безпеки України в умовах воєнного стану. *Economic Synergy*. 2024. № 1. С. 154-166. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2024-1-11>.

2. Проект державного бюджету-2025. *Укрінформ*. 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3909293-proekt-derzavnogo-budzetu2025-osnovni-harakteristiki-ta-strategicni-prioriteti.html> (дата звернення: 02.11.2024).

3. У Мінекономіки підраховали, яка частина української економіки перебуває «в тіні». *Finance.ua*. 2024. URL: <https://news.finance.ua/ua/u-minekonomiky-pidrahuvaly-yaka-chastyna-ukrainskoi-ekonomiky-perebuvaeye-v-tini> (дата звернення: 02.11.2024).

4. Рада підвищила податки: що зміниться і як реагує бізнес. *BBC News Україна*. 2024. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c33vjmmp4x0o.amp> (дата звернення: 02.11.2024).